LITERATÚRA A KULTÚRA
(1ISJM/PLIKU/22)
ZS 2026/2027

Garant a vyučujúci predmetu: doc. PhDr. Miron Pukan, PhD., miron.pukan@unipo.sk

Spôsob ukončenia predmetu: skúška
Počet kreditov: 3
Podmienky na udelenie kreditov:

- aktívna účasť na seminároch (účasť je povinná, prípadná absencia /max. 2x počas semestra/ musí byť relevantne zdôvodnená a potvrdená);
- predmet je ukončený skúškou; v priebehu semestra študent spracuje formou osobnej prezentácie zvolenú tému z portfólia uvedených temetických okruhov, prezentuje ju na seminári a odovzdá seminárnu prácu, v ktorej bude interpretovať vybranú tému z uvedeného predmetu (50 %); v priebehu skúškového obdobia realizuje ústnu skúšku (50 %);
- na získanie hodnotenia A musí získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 %. Študent, ktorý získa menej ako 50 %, bude hodnotený stupňom FX.
- výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia osobnej prezentácie, seminárnej práce a ústnej odpovede.

Tematická náplň seminárov:

1. Kultúra ako štruktúra, kultúrne formy (jazyk, symboly, história, hypotézy). Teória kultúry. Funkcie kultúry. Terminologické vymedzenie. Kultúrna pamäť. Kultúrne štúdiá. Kultúrny transfer.
2. Interdisciplinárny charakter výskumu kultúry (kultúra ako výskumný predmet sociolingvistiky, antropológie, axiológie, psychológie, estetiky, filozofie).
3. Vzťah kultúry a umenia. Sémantika pojmu interpretácia. Interpretačný diskurz.
4. Základné teoretické koncepcie a prístupy ku kultúre s dôrazom na subkultúru a popkultúru. Alternatívne a marginálne v kultúre. Mainstream a menšinová kultúra.
5. Literárna a divadelná veda a jej štruktúra. Teória poézie, prózy a drámy. Charakteristika literárnych druhov.
6. Dramatické umenia a ich funkcia v kultúre. Triedenie umení, umelecké druhy a žánre. Základné typy dramatickej výstavby.
7. Dráma a divadelné dielo. Text drámy a divadelnej inscenácie. Analýza dramatického textu a divadelnej inscenácie. Dramatický text, text divadelného predstavenia, text divadelnej inscenácie.
8. K estetickej kategórii tragického a komického. Dramatické a divadelné zložky komíky.
9. Slovesné umenie, jazyková, znaková (obrazná) podstata literatúry. Bachtinova a Lotmannova koncepcia kultúry a umenia.
10. Umelecké dielo z hľadiska sémantiky, semiotiky, intertextuality a recepcie.

Odporúčaná literatúra:

ADORNO, T. W., 1991. The Culture Industry. London: Routledge.
BARKER, Ch., 2006. Slovník kulturálních studií. Praha: Portál.
BOORSTIN, D., 1961. The Image. A Guide to Pseudo-Events in America. New York: Vintage Books.
DALY, S. a WICE, N., 1999. Pop culture. Encyklopedie kulturních trendů 90. let. Praha: Jota.
DEBORD, G., 2007. Společnost spektáklu. Praha: Intu.

Katedra komunikačných a mediálnych štúdií, Prešovská univerzita v Prešove
Adresa: Ul. 17. novembra 1, 080 01 Prešov **Telefón:** 051/7570 842 **E-mail:** miroslava.kortvelyessy@ff.unipo.sk
Web: http://www.unipo.sk/filozoficka-fakulta/ismks/katedry/komunikacne-medialne-studia/

HOŘÍNEK, Z., 2003. O divadelní komedii. Praha: Pražská scéna, s. 139 – 196.
INŠTITORISOVÁ, D., 2010. Interpretácia divadelného diela. Nitra: ÚUaLK, FF UKF.
LAWLESS, R., 1999. Co je to kultura. Olomouc: Votobia.
MALÍČEK, J., 2008. Vademecum popkultúry. Nitra: FF UKF Nitra.
McLUHAN, M., 1991. Jak rozumět médiím. Praha: Odeon.
MURPHY, R., 2006. Úvod do kulturní a sociální antropologie. Praha: Slon..
PRAVDOVÁ, H., 2008. Determinanty kreovania mediálnej kultúry. Trnava: FMK Univerzity Cyrila a Metoda v Trnave.
POSTMAN, N., 2001. Ubavit se k smrti. Praha: Mladá fronta.
RUSHKOFF, D., 2002. Manipulativní nátlak. Praha: Konfrontace.
RUSNÁK, J., 2013. Homo popularis: homo medialis? Popkultúra v elektronických médiách. Prešov: FF PU.
ZAVODSKÝ, A., 1971. Drama jako struktura. Brno: Krajské kultúrne osvetové středisko.

Poznámka:
V prípade dištančnej formy výučby bude potrebné plniť priebežné úlohy:
- aktívna účasť online výučby/samoštúdium pripravených študijných materiálov (komentovaná ppt prezentácia, audio-/videoprednáška)
- odovzdanie 3 krátkych reflexií vybraného popkultúrneho mediálneho obsahu/osobnosti (priebežne; každý jednotlivo)
- odovzdanie seminárnej práce (termín, podľa pokynov vyučujúcej; každý jednotlivo)
- absolvovanie online ústnej skúšky (v závere semestra)

Katedra komunikačných a mediálnych štúdií, Prešovská univerzita v Prešove
Adresa: Ul. 17. novembra 1, 080 01 Prešov **Telefón:** 051/7570 842 **E-mail:** miroslava.kortvelyessy@ff.unipo.sk
Web: http://www.unipo.sk/filozoficka-fakulta/ismks/katedry/komunikacne-medialne-studia/